

[autismebladet]

LANDSFORENINGEN AUTISME
MEDLEMSBLAD NUMMER 8 - 2015

Relation & kommunikation

**Mennesker er flokdyr, vi kan slet ikke befinde os
det samme sted uden at påvirke hinanden gensidigt
- og det er godt!**

**For når vi interagerer og forholder os til hinanden
kommunikerer vi og alle former for læring er baseret
på kommunikation. Vi bliver altså klogere af, at bruge
vores tid sammen...**

Kurser og Konferencer
Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup
Tlf. 70 25 30 65
kursus@autismeforening.dk
www.sikon.dk

TA' MED

Landsforeningen Autisme

til Malta i uge 35.

**FRA LØRDAG 27. AUGUST -
3. SEPTEMBER.**

TA' MED TIL MALTA PÅ AUTISMEFERIE I SOMMEREN 2016

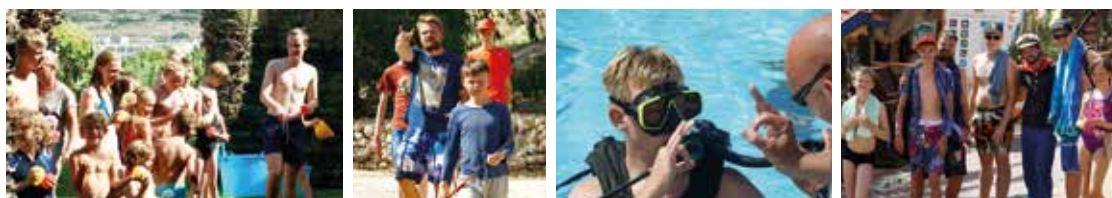

Landsforeningen Autisme tilbyder autismerettet sommerferie.

Alle familier Inkvarteres i feriehuse på Mellieha Holliday Center.

Masser af aktiviteter for hele familien samt aktiviteter målrettet børn og unge.

Tilmeld dig på www.SIKON.dk

SIKON
Landsforeningen Autismes kurser og konferencer

Indhold

LEDER	
Kommunikation er ALT	side 4
Den vigtigste læring	side 6
Glæde og lys i øjnene	side 11
Tænk kommunikation ind i hverdagen	side 15
Nærhed og kommunikation	side 17
Relationer er, hvad livet handler om	side 21
Kredsens aktiviteter	side 24

*Hendes Kongelige Højhed
Prinsesse Marie er protektor
for Landsforeningen Autisme.*

MEDLEMSBLAD NR. 8 - 2015

Medlemsbladet udgives af
Landsforeningen Autisme.

Ansvarshavende redaktør:
Heidi Thamestrup,
formand@autismeforening.dk

Redaktionsudvalg:
Heidi Thamestrup
og Nadja Laurents Pedersen.

Tryk: Filipsen Grafisk Produktion
Oplag: 7.800 stk.
ISSN: 2245-3423

Indlæg, kommentarer, bidrag mv. bedes
sendt til redaktion@autismeforening.dk
Bladet sendes gratis til Landsforeningen.
Autismes medlemmer.

DEADLINES

Nr. 9 deadline 20. november 2015
Nr. 10 deadline 10. december 2015

Kommunikation er ALT

- og ALT er kommunikation...

Leder af Heidi Thamestrup, formand for Landsforeningen Autisme

Alle mennesker tolker hver eneste dag store mængder af information om hinanden. Tolkningen sker det ubevidst, men grunden til det er, at vi altid er på jagt efter interaktion og relationer - nogen som vi har "noget" til fælles med.

Vidste du, at alt hvad du foretager dig sender signaler til omverdenen og at alt hvad du gør opfattes og tolkes af andre og derved, bevidst eller ubevidst, kommunikere noget om dig, til dem?

Måske tror du, at kaffe er en uskyldig drik som kvikker dig op om morgenen - men kaffe er meget mere end det.

Den kaffe du drikker og måden du drikker den på, viser hvordan du tænker og prioriterer i dit liv, f.eks. når det gælder dine penge og din tid. Dit kaffevalg fortæller meget om dine værdier; køber du en café latte i et papkrus "To Go" eller er du mere til en espresso på en fortovscafé i godt selskab, når du har god tid. Der er også den mulighed, at du brygger din

kaffe derhjemme og tager ud i verden med resten af kaffen i en termokande, under armen. Måske er du en af dem, der altid medbringer en ekstra kop, til en ven?

Mennesker er flokdyr, vi kan slet ikke befinde os det samme sted uden at påvirke hinanden gensidigt - og det er godt! For når vi interagerer og forholder os til hinanden kommunikerer vi og alle former for læring er baseret på kommunikation. Vi bliver altså klogere af at bruge vores tid sammen...

De fleste af os observerer andre mennesker hver gang, vi er i sociale sammenhænge, det sker både i vores fritid og når vi er på arbejde. Hvis det er mennesker, som vi møder jævnligt, danner vi os vores egen

“sandhed” om dem. Vores sandheder om andre består oftest af et potpourri af udtalelser, handlinger og reaktioner fra den anden person, som vi blander sammen med vores egne følelser. Vi ved godt, at de billeder vi har af hinanden, hvis vi f.eks. kun mødes i jobsammenhæng, ikke stemmer nøjagtigt overens med den andens virkelighed og derfor forsøger vi at fylde de “tomme huller” ud, ved at spørge ind til hinandens børn, ferier og fritidsinteresser.

Hvis man ikke forsøger at ”læse” andre menneskers handlinger, kan det være fordi, man ikke er bevidst om dem. Måske forstår man dem ikke og heller ikke, at andre menneskers handlinger er bevidste og meningsgivende og at de kan påvirkes, i forhold til en selv.

Måske har man ikke knækket koden til kommunikation og forstået, at man ved at formidle sine ønsker og behov til en anden, mere effektivt får løst sine problemer end ved at hamre hovedet ind i noget eller ved at skade sig selv på andre måder, i frustration.

Om sommeren tilbringer jeg hvert år en uge i Vigsø i Nordjylland, det gør jeg sammen med flere andre forældre og børn med autisme. En af mødrene kan noget

særligt, som jeg beundre og som jeg har observeret og er blevet grebet af, over de sidste mange somre. Det er ofte sådan med det allerfineste mellem mennesker, at det skal ses med egne øjne - for det er meget svært at ramme ind med ord. Det jeg ser, tolker jeg som indbegrebet af nærvær, hvor mor og søn udveksler gestus og lyde, hvor den ene handler eller siger noget og hvor den anden efterligner eller svarer. Det er i sin form helt enkelt, men det opleves udefra som meget intenst, og når man ser “stjernerne” i mor og søns øjne, så forstår man, at det intense samspil har stor værdi for dem hver for sig men også, at de har en uvurderlig samhørighed.

Når kommunikation fungerer over tid, danner vi relationer og relationer har alle brug for. Når kommunikationen ikke fungerer kan man prøve at lytte og spejle mere og stille færre krav og færre spørgsmål.

*God fornøjelse
med dit autismeblad.*

Heidi Thamestrup

Den vigtigste læring

For godt 30 år siden førte arbejdet med dybt udviklingshæmmede og autistiske unge mennesker til, at personalet på en engelsk specialinstitution udviklede Intensive Interaction, en tilgang, der siden er blevet udbredt både i Storbritannien og internationalt. Personalet fik dengang øjnene op for, at den vigtigste læring, de kunne tilbyde eleverne, var at lære at kommunikere. Al anden læring bygger på kommunikation.

Af Heidi Buus Deldam.

Hvis udviklingen forløber normalt, lærer vi som regel kommunikation tidligt og gennem simple spil. Det er så komplekst, at det næsten går ud over vores fatteevne. Alligevel er det en læring, vi kan, og bør, tilbyde mennesker med kommunikative handicap, siger Dave Hewett, der sammen med kollegaen, Melanie Nind, og det øvrige personale på Harperbury Hospital School udviklede Intensive Interaction. Dave Hewett arbejder i dag som leder af det engelske Intensive Interaction Institute.

Dave Hewett blev ansat som viceskoleinspektør i 1981 på Harperbury Hospital School. Blandt personalet var der ophedet debat om den læringsmæssige tilgang til skolens elever: unge voksne med store, intellektuelle handicap, og hvoraf størstedelen af dem også havde autisme. Det var mennesker på et meget tidligt udviklingstrin, de var meget fysisk aktive, ofte dybt socialt isolerede, og mange af dem boede permanent på hospitalet med baggrund i voldsom og selvskadende adfærd.

”De havde det hårdt, og det var også et hårdt sted at arbejde,” fortæller Dave og fortsætter: ”Personalet var begyndt at forholde sig kritisk til læringsstilen, som dengang baserede sig på adfærdstræning. Der

var en gryende erkendelse af, at den vigtigste prioritet måtte være kommunikation. Det var indlysende, at eleverne manglede adgang til en delt, social verden, hvor de kunne kommunikere med andre. Men når man så på vores praksis, gik den ud på desperat at forsøge at lære dem at tage jakken på, spise med gaffel og bruge symboler eller tegn, selv om vi havde meget lidt succes med det. Vi lærte dem ikke det vigtigste. Vores diskussioner i lærerværelset tog fart, og vi kom til et punkt, hvor vi indså, at vi måtte ændre på vores praksis.”

Dave og kollegerne begyndte at eksperimentere med deres praksis ud fra et ønske om at fremme kommunikationen. Først lidt prøvende og rodet, siden understøttet af praksisforskning i årene 1982-86.

”Noget af det første, der virkede, var at være mere legende. Vi blev mildere, lettere, og det fysiske miljø blev blødere, der kom sofaer ind i klasseværelset. I tilbageblik kunne vi se, hvordan vi langsomt fik skabt et klasseværelse og en tilgang til de her voksne mennesker, der, mere end en skole, mindede om en vuggestue eller en børnehave, og det er selvfølgelig netop sådan, det skal være for mennesker, der er i gang med den tidligste læring. At forsøge at få mennesker, der

Dave Hewett og hans kolleger udviklede Intensive Interaction, da de indså, at de måtte ændre praksis, hvis de ville nå eleverne på en meningsfuld måde.

Fotograf: Privatfoto.

Hør Daves keynote på
#SIKON 2016.

er på et tidligt udviklingstrin med hensyn til kommunikation, til at sidde pligtskyldigt på en stol ved borde hele dagen, er nærmest vanvittigt!”

Maskinrummet for kommunikativ udvikling

Den nye måde at kommunikere og være sammen på udviklede sig gradvist, ikke med udgangspunkt, i én samlet, altoverskyggende filosofi. Personalet var kontinuerligt optaget af, hvordan de bedre kunne skabe de aktiviteter og læring, som psykologisk, udviklingsmæssigt og følelsesmæssigt var relevant for skolens elever. Kommunikation blev vigtigere og vigtigere for dem, og hen ad vejen opstod et behov for at kunne underbygge arbejdet teoretisk. At kunne forstå og redegøre for, hvad der virkede.

Dave fortæller, om et møde med hospitalets psykolog, Geraint Ephraim, der førte dem i den rigtige

retning: ”Ephraim delte vores interesse, og han inspirerede os til at læse den nyeste forskningslitteratur om forældre/barn-samspil, det vil sige forskning i, hvordan menneskelig kommunikation typisk udvikler sig. Det var en forskning, som virkelig tog fart fra 1970’erne og frem, især fordi videoteknologi blev så tilgængelig og kunne bruges i forskningen.

Før dette vidste man godt, at den kommunikative udvikling skete i et samspil. Men der var en ret begrænset forståelse af, hvordan denne udvikling skete. Hvordan opbyggede forældrene og barnet et samspil, som tillod det lille barn at tilegne sig denne komplekse læring? Det var analysen af video-stillbilleder og slowmotion-optagelser, der gav svarene på disse spørgsmål.”

” Kommunikation og det at kunne træde ind i den sociale verden-, er afgørende for et menneskes trivsel.

Derfor må kommunikation aldrig blive noget, der foregår torsdag fra 10-11, og så laver vi noget andet bagefter.

”På video kunne man se, at aktiviteterne, flowet og indholdet blev bygget op ved, at den voksne var parat til at svare på barnets initiativer, lyde, blik osv. Forbløffelsen over denne opdagelse nærmest lyser ud af den tidlige forskningslitteratur. 'Hvad? Er det spædbarnet, der leder og fører?' 'Hold da op, den mor holder mange pauser. Det er slet ikke hende, der driver det fremad!' Denne forbløffelse og dette indblik i 'kommunikationens maskinrum' er ret tydelig i de første artikler. Man forstod nu principperne i det tidlige samspil: at det lille barn kommer med udspillene, mens forælderen afstemt holdt sig parat til at besvare dem. Det er netop de principper, Intensive Interaction er bygget op af, og det er de principper, man som praktiker skal lære. Vi praktikere bruger principperne mere bevidst, fokuseret og metodisk, end man gør over for spædbørn, fordi sigtet er at lære kommunikation til nogen, der har begrænsede erfaringer med det.”

Vi ændrede praksis til noget, der var bedre

Intensive Interaction blev udviklet af helt almindelige praktikere inden for feltet. Det kom ikke oppefra, men byggede på praktisk arbejde på skolen og forskning i dette praktiske arbejde. Derfra blev det ganske gradvist udbredt, så det i dag, 30 år efter, anvendes i

store dele af Storbritannien og også internationalt:

”Det, vi gjorde dengang, var egentlig logisk. Vi så på vores arbejde, overvejede hvad der var vigtigt, prøvede os frem og formidlede resultaterne. Vi ændrede vores praksis fra noget, vi ikke brød os om, til noget, der var bedre.

I 1986 havde vi tilgangen ret godt på plads, både praktisk og teoretisk. Og vi fik rigtig gode resultater med vores elever, resultaterne var på en måde vores dokumentation. Vi forstod teknikken i vores arbejde godt nok til at kunne formidle den til andre. Derfor skrev både jeg og kollega Melanie Nind, som i dag er professor ved Southampton University, artikler og siden afhandlinger om Intensive Interaction, og vi blev inviteret til at tale på konferencer og undervise andre fagfolk. Hovedsagelig blev vi modtaget positivt og med stor interesse, og det er jo en del af baggrunden for, at stort set alle engelske specialskoler i dag kender til Intensive Interaction, og har det som en del af deres praksis.”

Tilgangen kræver ikke særlige lokaler eller udstyr, og alle kan i princippet lære den. Men ofte vil man opleve, at arbejdet med nærhed og kommunikation påvirker ens syn på, hvad der er vigtigt.

Det basale grundlag for kommunikation danner basis for al anden læring. Når vi lærer af andre mennesker, fx i leg, samtaler eller undervisning, bygger det jo på samspil. Bare det at kunne fokusere sin opmærksomhed og deltage er afgørende for, at man kan lære af et andet menneske. Et typisk udviklet barn på et år kan rette sin opmærksomhed mod et andet menneske i flere minutter og øger hele tiden den evne. Tænk

over, hvad det betyder for muligheden for at lære af andre mennesker, og hvilke konsekvenser det har, hvis denne evne ikke udvikles.

For mennesker med kommunikative handicap bør kommunikation være højeste prioritet, også når det gælder mennesker i den milde ende af autismspektrumet.

Dave Hewett

- Om Intensive Interaction

”Helt grundlæggende bruger vi en naturalistisk læringstilgang, der blev udviklet til mennesker med meget svære indlæringsvanskeligheder som fx autisme. Målet er at hjælpe dem med at udvikle alle aspekter af kommunikationen. Den bygger på en erkendelse af, at mennesker med kommunikative handicap, uanset niveauet af talesprog, kan være på et meget tidligt udviklingsstrin med hensyn til kommunikation. Det er meget vigtigt at forstå dette, hvis man vil skabe den mest relevante læring og udvikling for mennesker med kommunikative og sociale vanskeligheder.”

”Vi arbejder med at udvikle kommunikationens basale grundlag. Det vil, groft sagt, sige den del af kommunikationen, vi lærer, før vi lærer sprog og tale: At bruge og forstå øjenkontakt, ansigtsudtryk, fysisk kontakt, lyde og gestik. Evnen til at være i psykologisk og emotionel kontakt med andre. Turtagning: det at begynde at få fornemmelsen for, hvad det vil sige at være i dialog og samtale, er en læring, det lille barn meget tidligt får erfaringer med.”

”Vi anvender ét vigtigt redskab eller instrument: Dig, som forælder eller en fagperson. Du bruger dit ansigt, din krop, din stemme til at opbygge rare, glade, naturlige samspil med det barn eller den voksne, der er ved at lære at kommunikere. Det bygger på nogle helt enkle principper. Det vigtigste af dem er, at den anden faktisk fører, mens du holder tilbage og forsøger ikke at gøre for meget. Din opgave er at besvare den andens udspil, fx ved at kopiere, efterligne eller gå med i det, den anden gør. Dermed gør du din egen adfærd så tilgængelig, forståelig og enkel, at den anden ser dig som en, det er interessant og trygt at kommunikere med.

Når det først er lykkedes dig at etablere de første, måske kortvarige samspil, er næste skridt at gentage disse samspil. Aktiviteterne vokser over tid, de udvider sig lige så stille. Det svarer fuldstændig til, hvordan en typisk, kommunikativ udvikling foregår. Jeres fælles repertoire udvider sig gradvist over tid gennem gentagelse.”

Den Nationale Autismekonference SIKON 2016

Den 25. og 26. april 2016.

Dave Hewett

” Vi anvender ét vigtigt redskab eller instrument: Dig, som forælder eller fagperson. Du bruger dit ansigt, din krop, din stemme til at opbygge rare, glade, naturlige samspil med det barn eller den voksne, der er ved at lære at kommunikere.

Keynote speakers:

Tony Attwood
Barry Prizant
Dorthe Birkmose.

Tilmeldingen til
SIKON konferencen er åbnet
Meld dig til på www.SIKON.dk

Early Bird pris kr. 4.300,-
Gælder indtil 01.03.2016.

SIKON
Landsforeningen Autismes kurser og konferencer

Glæde og lys i øjnene

”Jeg frygtede at komme hjem fra arbejde. Lige inden jeg tog i døren, måtte jeg stå i nogle minutter og bare trække vejret dybt. Når jeg kom ind, steg pulsen. Jeg skyndte mig at tage Silas under armen og løb ud i haven med ham. Der var det begrænset, hvor meget han kunne skade sig selv. Der kunne han ikke banke sit hoved i bordet, væggene og gulvet. Det var forfærdeligt at se sit barn forpint – uden at kunne hjælpe ham.”

Af Kathrine Holten Pind.

Heidi Buus Beldam er mor til Silas, som er tre år gammel. Silas er ikke endeligt udredt i børnepsykiatrien på grund af sin sene udvikling, men forventes at få diagnoserne infantil autisme og en grad af retardering. Silas har intet verbalt sprog, han har dårlig motorik, og har haft en voldsom selvskadende adfærd igennem længere tid. Sammenlagt med en utrolig dår-

lig nattesøvn har det betydet, at Silas’ far, René, i dag går hjemme for at få hverdagen til at hænge sammen.

Før Heidi og René hørte om Intensive Interaction, havde Heidi nogle oplevelser med spontant at bruge nogle af principperne: ”Silas sad i klapvognen, og vi var ude for at se på biler, én af hans yndlingsaktivi-

teter. På et tidspunkt så vi en bus, og Silas sagde den lyd, han altid siger, når han er begejstret: 'Oorrh!' Normalt ville jeg have svaret med en masse ord, fx 'ja, det er en bus' eller 'hvor er den er fin'. Men den dag var jeg så træt, at jeg, uden at tænke, bare kopierede hans lyd. Silas drejede sit hoved helt om for at se på mig. Han smilede intenst og havde lys i øjnene. Han gentog lyden, nu tydeligt henvendt til mig - ikke kun til sig selv. Jeg gentog lyden igen, og han nærmest jubede lyden tilbage til mig. Jeg har læst kommunikation på mit studie, og det slog mig - som et chok: Jamen! Nu laver vi da turtagning!"

Det kan for andre lyde som en meget lille oplevelse, men den ændrede Heidis syn på, hvad Silas havde brug for fra hende. Hidtil havde hun trillet med en bold frem og tilbage med ham, som var et råd til at træne turtagning, når barnet havde autisme. Det virkede pludselig forkert, for det tog slet ikke udgangspunkt i Silas' egen kommunikation, at trille med bold er slet ikke det samme som at skiftes til at tale.

Før var forældrene styrende i samspillet med Silas, nu droppede de at træne med ham. De prøvede at være mere afventende og skabe plads til Silas' egen kommunikation og handlinger. De spejlede Silas mere - så meget, så de lavede Silas' lyde hele vejen igennem Kvickly. På gode dage kunne Silas nu komme med René på indkøbstur, hvor han tidligere havde banket hovedet ind i indkøbsvognen i afmagt. Nu snakkede far og søn sammen.

Heidi bemærkede, at jo mere hun holdt sig tilbage og samtidig viste opmærksomhed og interesse, jo mere henvendte Silas sig selv. Han begyndte at kræve kontakt mere tydeligt, fx ved at bede Heidi om at dreje en snurretop rundt, eller komme med en bog, de skulle kigge i sammen.

René var tøvende: "Jeg var ret usikker på, om vi lavede en fejl. Det var et stort sats at bruge vores penge til et kursus på en metode, der virkede så banal. Jeg havde simpelthen svært ved at forestille mig, at det skulle kunne gøre den store forskel. Men da vi først gik i gang, var effekten enorm. Silas blev gladere, meget mere opsøgende og tydeligere at læse. Det blev lettere for os at forstå ham, og ikke mindst, at takle de situationer, hvor vi før havde følt os magtesløse og i panik. Der var pludseligt markant færre situationer, hvor jeg var bange for hans reaktion, når jeg tog ham op." Ved at nærstudere Silas, oplevede forældrene, at de

lærte Silas' sprog. Og Silas begyndte at tro på, at det kunne betale sig at kommunikere. Han mærkede, at forældrene var tilgængelige og svarede på hans signaler. I dag ved forældrene, hvordan de kan håndtere, at Silas bliver ked af det eller frustreret over et 'nej'. Der er langt mindre selvskadende adfærd hos Silas, og når den er der, forstår de begge adfærden som kommunikation. Silas fortæller dem om sin frustration. Og som alle andre små børn vil han jo nogle gange opleve frustration. Men til forskel fra tidligere fylder glæde, nærvær og samspil langt det meste af tiden.

Gennem video ser vi, hvad der rent faktisk sker

Heidi og René øver sig med Silas i hverdagen. De optager løbende video og deler erfaringer med både hinanden og psykologen, som superviserer dem. Heidi fortæller:

"Én ting er at forstå principperne. De er simple. Men det kræver nærvær, omtanke, øvelse og fleksibilitet at kunne bruge principperne i en hverdag, hvor der naturligt opstår et hverdagskaos, som man skal forholde sig til.

Ved at arbejde fokuseret med video kan vi lettere se, hvad der rent faktisk sker i samspillet. Det har hjulpet på alt lige fra tandbørstning til spisning. Silas spiste længe meget lidt og meget ensidigt. Han var decideret undervægtig. Vi var desperate for, at han skulle spise noget - og mere varieret. Da vi optog video af os selv ved aftensmaden, kunne vi se, at vores desperation fik os til at overse hans egne signaler".

I løbet af seks måneder fik Silas et helt andet forhold til mad. Forældrene begyndte at holde tilbage og give ham plads, når han spiste. Han spiser mere og også meget varieret, han har taget på og er normalvægtig. Når forældrene nu ser video, styrer Silas selv, og får lov til at udforske det at spise i sit eget tempo.

"Vi øver os i at være åbne, nysgerrige og i at lære mere om, hvad der virker og ikke virker. Der sker hele tiden ny udvikling hos Silas, og vi skal jo følge med. Vi har fået et fælles sprog og en værktøjskasse, der gør det meget nemmere. Derfor udvikler vi os på en meget mere harmonisk, glad og rolig måde", siger Heidi.

Socialt samspil og kommunikation er sjovt!

Familien følger sideløbende et almindeligt forældrekursus i børnepsykiatrien. René fortæller om en af gangene, hvor alle skulle tage videoklip med: "Da

de andre forældre så vores klip, bemærkede de spontant, hvor god kontakt vi havde med Silas, selv om han ikke taler. ”Jeg tænkte ’Ja, det tror da pokker.’ Silas oplever jo, at kommunikation med andre er sjovt. Silas oplever, at vi er der for ham, ser ham og svarer på alle hans små signaler. Vi deltager i hans kommunikation. Han kører bussen, og vi er med som aktive passagerer, der hele tiden ser det, han ser. Så selvfølgelig kigger han meget på os og kommunikerer ivrigt med lyde og fagter; vi er jo i bussen sammen.”

Man plejer at sige: ’Gør mod andre, som du ønsker, at de skal gøre mod dig’. Men det gælder faktisk ikke i kommunikation. Man skal kommunikere med andre, som de ønsker, at man kommunikerer. Og med mennesker, der har autisme, skal man gøre sig endnu mere umage, strække sig længere i samspillet. Silas har de samme behov for at blive set, værdsat og deltage i socialt samspil, som jeg har. Men ligesom for mig skal det ske på en måde, han forstår. Han er ikke så langt i sin kommunikative udvikling, og derfor giver det god mening at bruge principperne, som er baseret på, hvordan babyer lærer. Jeg gør en særlig indsats for at forstå ham.”

”Allermest har Silas brug for at lære, hvad det vil sige at kommunikere, og det kan kun ske gennem samspil, ikke ved at styre læringen og opdele den i pæne

små bidder. Jeg tror, der er mange mennesker med autisme, som er ensomme, og som ikke kommunikerer ret meget. Jeg tror, nogle trækker sig fra samspillet eller opgiver, når vi møder dem med uforståelige krav frem for forståelse. Det gør, at de aldrig lærer – og aldrig lærer at nyde – at kommunikere. På en måde er jeg faktisk taknemmelig for, at Silas ikke har noget sprog endnu, ja selv for hans selvskadende adfærd. Jeg tror, det i virkeligheden har været en gave til os, fordi det har tvunget os til at strække os længere for at kunne forstå ham. Nu er vi der for ham på en måde, som han forstår. Det har han brug for; og så kommer læringen automatisk i samspillet,” siger Heidi.

René fortæller: ”Måske vokser træerne ikke ind i himlen, det her kræver jo træning, tid og øvelse. Det er lidt som at trylle: ’Hokus pokus, det er dig, der er i fokus’. Nu ser jeg virkelig Silas. Det kunne jeg også føle, at jeg gjorde før, men forskellen er, at nu føler han det også. Det har tændt lyset i hans øjne; og i mine. Man kan have så travlt og som voksen komme til at stille det ene krav efter det andet. Det har vi vendt på hovedet nu. Vi afsætter tid på en helt anden måde til bare at være sammen. Vi nyder hinanden. Jeg vil faktisk sige, at livskvaliteten på alle måder er gået op, også min. Og det er endda med et meget krævende, lille autistisk barn.”

Autisme i fokus

En hel uges intensivt kursus i autisme fra 25. juni - 2. juli 2016.

Når et medlem i familien diagnosticeres med autisme, har man brug for andre perspektiver og tilgange end dem man som forælder almindeligvis kender. Autisme er en gennemgribende udviklingsforstyrrelse og en helt anden verden, som det kan tage tid at lære at navigere i.

På Autisme i fokus...

får I som forældre en hel uges kursus, mulighed for at møde forældre akkurat som jer og mulighed for at afprøve metoder og filosofier over en hel uge. Hvis der er søskende i familien, kan de have glæde af at deltage i vores søskende grupper, hvor de kan dele oplevelser med andre søskende, der har følelser og oplevelser som deres egne.

For unge, med og uden autisme, tilbyder vi ungdomslejre over hele ugen, hvor unge voksne med autisme-erfaring leder et ungdomstilbud med det formål, at vores unge oplever at lykkes med sociale relationer.

*Vi tilbyder børnepasning, mens forældrene er på kursus.

Autisme i Fokus afholdes på

Vigsø Feriecenter, hvor hver familie indkvarteres i eget feriehus.

Da kurset er handicaprettet, kan kursusudgiften søges dækket via §41.

Hvis du har brug for hjælp til at skrive en ansøgning, kan du kontakte Landsforeningen Autismes socialrådgiver Ulla Kjer, som gerne hjælper dig med, at skrive en ansøgning; social@autismeforening.dk.

Læs brochuren

om Autisme i Fokus på www.SIKON.dk

Tænk kommunikation ind i hverdagen

Af Heidi Buus Beldam.

Principperne er simple. Men trods det kræver de øvelse, fokus og refleksion i forhold til mennesker med kommunikative handicap. Det handler om at tune sig ind på det andet menneske for at støtte den andens kommunikative udvikling. Det kan starte småt, men efterhånden som du selv lærer og øver dig, bliver den anden støttet i den afgørende og komplekse læring, som kommunikation og socialt samspil er.

Principperne i Intensive Interaction

1. Én til én-kvalitetstid: Intensive Interaction finder sted, når to personer har tid, ro, rum og plads til at fokusere på hinanden. (Det betyder ikke nødvendigvis et privat og stille sted, og fokuseret tid kan være alt fra 10 sekunder til halve eller hele timer).

2. Aflæsning og afstemning: Afstem dig i forhold til den andens udspil og signaler. Alt, hvad du gør, er baseret på aflæsning af den anden og følsom afstemning til dette.

3. Tempo/hastighed: Gå langsomt frem, og hold som udgangspunkt dine udspil tilbage. Tillad den anden at være ledende og tage føringen.

4. Responsivitet: Aktiviteten opbygges gennem den andens udspil og dine svar. Svar ikke på alt, hvad den anden gør, men lad alt, hvad du gør, være et svar.

5. At imitere, kopiere og gå med: Dette er den simpleste og mest anvendte måde at besvare den andens udspil på. Det hjælper den anden til at forstå, at dét du gør, er et svar på, hvad han/hun gør.

6. Brug simpel adfærd: De input, du kommer med skal være meget simple og ukomplicerede. En god måde at sikre dette er at bruge imitation, kopiering og det at gå med i den andens aktivitet.

7. Pauser: Vær hele tiden parat til at holde pause. Vent og lad din partner tænke og bearbejde det, der sker. Lad aktiviteten foregå i et behageligt tempo. Prøv at tøjle din trang til at drive aktiviteten fremad.

8. Fælles fornøjelse: Først og fremmest skal du være parat til at nyde, og glædes over det, der sker mellem jer. Det skal føles sjovt og rart. Nyd den anden person uden krav og forventninger. Og nyd de øjeblikke, hvor I gensidigt deler glæden over at være sammen om det, der sker her og nu!

Et medlemskab er

EN JULEGAVE

med viden, der varer hele livet...

Et medlemskab af Landsforeningen Autisme er en gave, der støtter autismesagen, og en gave, der giver et menneske, du holder af, større indsigt i et vigtigt emne, der betyder noget for dig og for din familie.

Når Landsforeningen Autisme får flere medlemmer, får vi samtidigt større politisk råderum, fordi vores medlemstal har en politisk signalværdi; nemlig at der er brug for en organisation som vores, der kæmper for at bedre forholdene for mennesker med autisme og deres pårørende.

De fleste kender nogen, de syntes, kunne have glæde af en større forståelse for et menneske med autisme i deres familie eller omgangskreds. Et medlemskab af Landsforeningen Autisme betyder adgang til møder, netværk og arrangementer i Landsforeningen Autismes kredse i Danmark, Grønland og på Færøerne.

Ligesom et medlemskab giver abonnement på Autismebladet; det eneste fagblad om autisme i Danmark.

Du kan vælge at få et gavekort sendt til dig selv, så du kan overbringe det personligt eller lægge det under et juletræ. Eller vi kan sende det direkte til modtageren.

Du køber
JULEGAVEN
på www.autismeforening.dk

www.autismeforening.dk

Nærhed og kommunikation

Af Kathrine Holten Pind.

*Helle Steen Lauridsen
Pædagog i specialafdelingen
på Hellerup Skole*

Han valgte at sidde sammen med mig

Jeg arbejdede med en dreng, som ikke havde meget verbalt sprog. Han ville egentlig gerne have kontakt og trak én med forskellige steder hen, men han lavede ofte ting, der ikke var så hensigtsmæssige. Han tog fx ting eller stoppede klude i toilettet. Derfor blev hans kontakt tit afvist. I en periode havde jeg intens interaction med ham: Jeg var nærværende og fulgte hans initiativer til samspil. Fordi han fornemmede mit nærvær og koncentration om hans leg, valgte han at sidde sammen med mig i stedet for at lave 'sjove eksperimenter'. Jeg oplevede, hvordan han i en session på 45 minutter begyndte at sige ord, han aldrig havde sagt før, byggede videre på sætninger og sang sange, ingen vidste at han kunne.

Man skal være sammen i noget

For mig handler det om, at man ikke skal være sammen om noget bestemt, men derimod sammen i noget. Man skal være opmærksom på det, som lige nu optager barnet, fx at se på et blad eller gynge frem og tilbage. Det er ikke nødvendigt at læse en bog eller tale sammen, for at have et værdifuldt samvær. For mig som pædagog er det faktisk nemmere at være sammen på denne måde.

Interesse for børnenes interesser

Jeg har meget mere opmærksomhed omkring at møde børn der, hvor de er. I stedet for at tale ud fra mit udgangspunkt, så prøver jeg at fange deres opmærksomhed ved at vise interesse for dem og deres interesser. For mig har det betydet en generelt hurtigere kontakt til børnene.

Børn med autisme får lyst til at have social kontakt med andre, fordi de føler, at de kan være, som de er. De kan deltage på egne vilkår i stedet for på andres.

*Mette Moltke
Psykolog i PPR
Frederiksberg*

Nærvær og tilbageholdenhed giver barnet initiativ

Jeg havde et børnehavebarn med kommunikative vanskeligheder. Når han var optaget af en leg, var andre en forstyrrelse for ham. Pædagerne og jeg brugte principperne i Intensive Interaction: At være nærværende og tilbageholdende. Det betød, at vi langsomt blev en del af hans leg og oplevede glæde sammen med ham. Efterhånden blev han tydeligere i sin kommunikation omkring sin leg. Før forløbet gik han sin egen vej. Nu begyndte han at tage pædagerne med og blev mere og mere opmærksom på, om de var med. Øjenkontakten blev bedre, og han udtrykte forventning om, at vi skulle noget sammen.

Glæden ved at være sammen er rørende

Ved at tilpasse kommunikation kan man, næsten øjeblikkeligt, få en hidtil uset kontakt med barnet. Det er tilfredsstillende at få lov til at være med i et barns leg. Og det er sindssygt rørende, når man får kontakten med barnet og kan glæde sig over det at være sammen. Man kommer tættere på en verden, der er svær at forstå. For hvert barn, jeg arbejder med, bliver jeg klogere. Det er en kæmpe tilfredsstillelse at opleve, hvad børn kan lære, og at man kan gøre noget for at hjælpe meget ensomme børn.

En vej til bedre forståelse af børnene

Vi blev bedre til at bryde den isolation, mange børn med autisme oplever, og det kan give en bedre fornemmelse for, hvordan de oplever verden. Man opnår en større forståelse for det barn, man arbejder med, og bliver mindre fremmedgjort over for de særlige ting, barnet gør. Det kan ses som en proces, hvor man lærer børnene bedre at kende. Og på en måde bliver de mere og mere yndige, jo længere tid man arbejder med dem, fordi man kommer til at forstå dem bedre.

*Anne-Sofie Revsbech Hansen
Talepædagog i Børne- og Ungdomsforvaltningen
på Østerbro*

At følge barnets initiativ

Som talepædagog fik jeg et øget fokus på, at kommunikation er mere end det verbale, og det har gjort mig bedre i stand til at arbejde med børn med meget store kommunikationsvanskeligheder. Jeg arbejdede på et tidspunkt med en teenagedreng, der havde en autismediagnose og svære kommunikative vanskeligheder. Videooptagelserne af vores samvær hjalp mig til meget bedre at forstå hans udspil, forstå, hvad han ville. Jeg arbejdede med ham i fire måneder og oplevede, efterhånden som interventionen tog form, at få mere og længerevarende øjenkontakt samt større fælles opmærksomhed med ham. Jeg fik også langvarige smil fra ham. Men jeg har også lært at holde igen; at lade barnet tage flere initiativer og følge dets interesser, og det har begejstret mig at se, hvor lidt der skal til for at se en udvikling hos et barn.

Fokus på det, der gør barnet glad

Samspillet handler ikke om instruktioner og kommandoer. Det er glæden ved samspillet, der er i fokus. Man kopierer eller imiterer den kommunikationshandicappedes handlinger, og derved opstår der kontakt på barnets plan. Man må respektere deres præmisser, og der skabes derigennem en oplevelse af, at det kan være sjovt og hyggeligt at være sammen. Man kan sætte fokus på det, der gør barnet glad.

Styring over deres eget liv og interesser

Børn med autisme og kommunikative vanskeligheder kan få indflydelse på socialt samvær og opnå styring over eget liv og interesser. Ved at gå ind i deres verden kan man vise dem, at deres (sær)interesser er ok, og er interessante for andre end dem selv. Ved at have fokus på det, barnet laver, giver man barnet følelsen af at kunne tage egne initiativer, og der kan skabes opmærksomhed og en fælles oplevelse omkring barnets initiativ. Kontakten bliver meget stærkere, når barnet får lov at styre. Det kan give dem glæde og selvtillid at opleve, at de godt kan selv, da mange lever et liv, som er meget styret af andre.

Ida Kroner
Talepædagog i PPR
Frederiksberg

Blev bedre til at lege og mere lattermild

En kollega og jeg, arbejdede med et børnehavebarn, som bl.a. havde svært ved at tage initiativer. I starten var det hårdt for ham, at vi ikke tog så mange, for det gør man jo ikke med Intensive Interaction. Men det ændrede sig gennem forløbet, og han begyndte selv at tage initiativer. Generelt blev han meget bedre til at lege med de andre børn. Faktisk blev han utroligt populær. Han var god til at finde på, og det fik de andre børn øje på. Han blev bedre til at holde fast i sit eget initiativ, så han ikke blev tromlet af de andre. Vi syntes også, at han blev mere lattermild. På nogle af de senere videoer er hans ansigtsudtryk blevet mere mildt og smilende. Han er ikke nødvendigvis blevet meget bedre til at tage øjenkontakt, men han virker mere afslappet.

Det virker og giver god mening

Det er fantastisk, at jeg kan tilbyde noget, jeg ved virker, når jeg møder et barn med kommunikative vanskeligheder. Tit synes jeg, at det er op ad bakke at få pædagogerne til at bruge de forskellige specialpædagogiske redskaber, fx visualisering og struktur. Her er noget, som er let at gå til. Selvfølgelig skal man øve sig, men alle kan gøre det. Og pointerne kan langt de fleste se en mening med. Det er enormt rart at kunne komme med noget, som jeg virkelig står inde for, og som jeg ved giver mening for både barnet og pædagogerne.

Arbejdet med kernevanskelighederne

Kommunikation, samspil og turtagning. Det er det, man træner intenst igen og igen. Vel at mærke på en måde, hvor man ikke kan undgå at ramme barnets niveau. Hvis man rammer et niveau, som er højere end barnets, har de ikke en chance for at svare tilbage. Men hvis du venter på barnets initiativ, og din respons passer til barnets udspil, så rammer du barnets kommunikative niveau. Man skal starte udviklingen, hvor barnet er, og vi lægger ikke noget ned over det. Det er den bedste måde at lære på. Det er mere medmen-neskeligt og en meget mere sympatisk og naturlig tilgang til læring.

Margrethe Fjerbæk
Pædagog i Børnehuset Skt. Thomas på
Frederiksberg
(integreret institution med særlige
formålspladser)

Videoptagelser kan vise de små initiativer

Min kollega og jeg arbejdede med en dreng med kommunikationsvanskeligheder. Ved at se videoptagelserne af vores arbejde, blev vi opmærksomme på de små detaljer i vores samspil med ham; alle hans små initiativer. Når barnets initiativer er så spæde, vil jeg vove at påstå, at man ofte ikke når at fange dem som helt almindelig pædagog i en daginstitution. Gennem videoerne lærte vi at blive opmærksomme over for barnet på en helt anden måde; at se, at øjeblikkene med kontakt og initiativ i det hele taget var der.

Legen strander på kommunikationsvanskeligheder

At have et samspil og nyde at kommunikere med andre mennesker er udviklende for de børn, som har rigtig svært ved det. Jo mere de lærer det, jo mere vil de også forsøge at aflæse andre mennesker. Jeg tror, at det kan være med til at afhjælpe deres frustration. Nogle af børnene er rigtig glade for at lege med andre børn, men de kan bare ikke få det til at fungere. Tit strander legen på grund af misforståelser i kommunikationen, fx om hvad eller hvordan man skal lege. Her er de helt basale kommunikative færdigheder som samspil og turtagning centrale for at kunne komme hen til at aftale: Hvad skal vi lege? Kommunikation på barnets præmisser kan åbne børnenes øjne for nogle af disse grundlæggende kommunikative færdigheder, som er så værdifulde, hvis man overhovedet skal i gang med at lege eller vise interesse for andre mennesker.

JULEFORESTILLINGEN 2015
I TIVOLIS EVENTYRTEATER

lørdag 5. december
kl. 12.00

STJERNEDRYS OG NISSEKYS

For mange år siden stiftede Julemanden De Julypiske Julelege for at skabe venskab og fred mellem de mange forskellige eventyrlige julevæsener. Legene finder sted hvert fyrretyvende år, og i 2015 mødes de fire finalister: Husnisserne, Økoalferne, Tasmørketroldene og Havenisserne på Para-Ice Hotel for at konkurrere i discipliner som Den store Julebagedyst, X-mas Factor og Vild med Træskodans.

Vi lover at eventyret ender lykkeligt - men som i alle rigtige eventyr skal det være lidt skidt, før det bliver rigtigt godt.

Billetterne koster 150,- per stk.
+25 kr. til administration per bestilling.

Køb billetter på
www.autismeforening.dk

Relationer er, hvad livet handler om

Det at visualisere og indrette det fysiske miljø og kommunikere med billeder kan højst være rammen. Inden i rammen skal der være nærvær og kommunikation.

Af Kathrine Holten Pind.

For Lone og Martin har kontakten og relationen til deres søn Mads været det vigtigste, siden han var lille. ”Da Mads som 2-årig var ved at blive udredt, var vi til en test i børnepsykiatrien. I ventetiden legede jeg med Mads på gangen; bredte armene ud, så han kunne løbe hen til mig. Børnelægen spurgte, hvad der var med Mads. Da jeg forsigtigt nævnte, at vi havde overvejet autisme, mente lægen ikke, det kunne være tilfældet, når vi havde så god kontakt”. Den gode kontakt betød, at Mads, som er diagnosticeret med infantil autisme og mental retardering, trivedes godt derhjemme.

Da Mads var 12 år, begyndte han at få en selvskadede adfærd og voldsomme affektudbrud. Det oplevede Lone og Martin til at starte med ikke derhjemme. Som 15-årig var han meget ulykkelig og havde ikke lyst til at gå i skole. ”Mads trives bedst i relationer og har behov for levende mennesker omkring sig, som tilpasser sig hans niveau. I dag er Mads 18 år og bor stadig hjemme hos forældrene på Frederiksberg. Gennem hans opvækst har forældrene gang på gang erfaret, hvor vigtigt det er for Mads at have social kontakt og relationer til andre.

Mads kunne holde ud at gå i skole

Der kom to psykologer fra PPR på Frederiksberg og arbejdede med Mads i en time tre til fire gange om ugen. Forløbet styrkede stille og roligt hans kommunikation og lyst til kontakt. ”Mads blev gladere og

kunne holde ud at gå i skole igen. Vi havde i forvejen en rigtig god kontakt til ham, men det var fantastisk at mærke, at han tog ting fra forløbet med hjem. Vi oplevede flere initiativer til samspil, fx at klappe på skulderen, sige særlige ord og grine. Han opsøgte os mere, var gladere og brugte sit sprog mere – også på eget initiativ. Øjenkontakten blev bedre, hvilket er en udvikling, der er fortsat. Og han insisterer også mere på at blive forstået. Evnen til at kombinere det non-verbale og verbale blev også styrket, så han fx talte og pegede på samme tid”, siger Lone og uddyber:

”Det var imponerende set i forhold til, at vi selv har arbejdet meget med og trænet ham ud fra et adfærd- og udviklingsperspektiv. Vi har fået et større fokus på nærvær og samvær uden faste mål og overvejelser om udvikling og læring. Det viser, at man kan nå i mål ad mere snirklede veje. Det er udvikling på en mindre målrettet måde. At være meget opmærksom på, hvad han signalerer, og følge ham har været inspirerende”. Lone ser ingen modsætning mellem de forskellige måder at arbejde på. ”For os og Mads har det haft en fin sammenhæng.

Endelig var nogen med på hans leg

På et tidspunkt kom der en svævebane i gården på skolen. Mads syntes, at den var skøn. Han slæbte PPR-psykologerne rundt efter den, og fik også dem til at trække dækket på svævebanen op til ham. De havde en fantastisk kontakt omkring det og grinede

Oplever du udfordringer i din hverdag,
og ønsker du hjælp til at komme videre?

Ønsker du mere viden om,
hvordan autisme påvirker dig?

Bor du i Odsherred eller Frederiksberg kommune?

Hvis du kan svare ja til ovenstående, så kontakt Det Nationale Autismeinstituts institutleder Mehdi Owliaie på kontakt@detnationaleautismeinstitut.dk eller på tlf. 44 94 95 93.

Gennem et 10 timers individuelt samtaleforløb hos Det Nationale Autismeinstitut kan du blandt andet få:

- Rådgivning fra Det Nationale Autismeinstituts dygtige fagfolk.
- Nye strategier til at håndtere dagligdagen.
- Mulighed for at skabe forandringer hos dig selv eller i dit arbejdsliv.

Forløbet er GRATIS.

Det Nationale Autismeinstitut

LANDSFORENINGEN
AUTISME

og lavede sjov. Personalet kommenterede løbende, at han godt kunne hente dækket selv, det behøvede de ikke at gøre for ham set ud fra deres selvstændighedsmål.

Hvis den slags selvstændighed er målet, fører det for mig at se til ensomhed. Vores mål herhjemme er, at han ikke skal være hjælpeløs. Derfor lærer vi ham fx at tage tøj på. Men det betyder ikke, at han skal gøre de ting, han selv kan. Det er vigtigere, at han indgår i en relation, mens det sker, og har et samspil omkring det”.

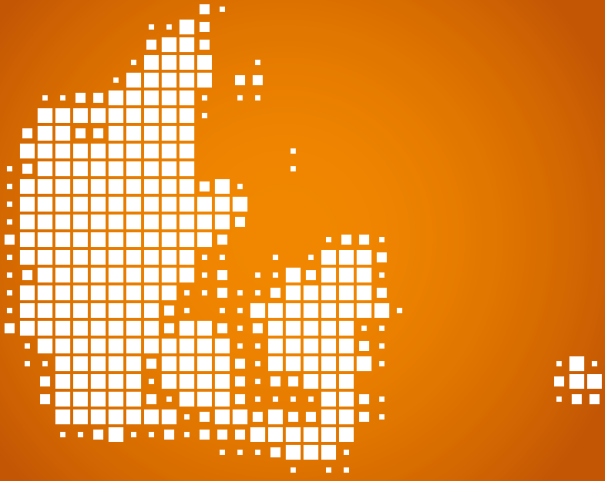
Lone fortæller videre om, hvad deltagelsen og interessen betød for Mads: ”Mads kan godt, lide at lege med sand og kaste med det. Da de fik en sandkasse i skolen, var det et problem for skolen, at han smed sandet ud af sandkassen i stedet for at smide med det inde i sandkassen. PPR-psykologerne var derimod straks med på at kaste sandet ud af sandkassen.

Mads var begejstret over, at der endelig var nogen, som var med på hans leg. Her er det godt, at man ser på barnet og ser, hvad der giver glæde”.

Børn med autisme opbygger relationer

Lone: ”Noget af det sværeste for autistiske børn er relationer, og hvordan man opbygger dem. Det er præcis det, vi arbejder med: at opbygge og etablere relationer. Barnet skal have redskaber og initiativ til at indgå i samspil; og redskaber til at svare på andres initiativer.

I forhold til Mads er omdrejningspunktet det relationelle. Det allervigtigste for os er at have en god relation til Mads og bevare den. De enkelte elementer i kontakten som fx øjenkontakt, ansigtsudtryk, turtagning og fysisk kontakt giver tilsammen muligheden for at skabe relationer. For mig er det det, livet handler om – at skabe relationer til andre”.

KREDS BORNHOLM

Formand:
Åsa Berg Tlf. 51 49 98 21
E-mail: asfkredsbornholm@gmail.com

KREDS FYN

Formand:
Else Worm Jørgensen Tlf. 29 88 87 98
E-mail: elseworm@gmail.com

AUTISMUFELAGIÐ/KREDS FÆRØERNE

Formand: Heidi Aagaard Tlf. +298 509031
E-mail: formadurin@autisma.fo

KREDS KØBENHAVN/FREDERIKSBERG

Formand:
Tine Heerup Tlf. 33 55 83 73
E-mail: tine.heerup@gmail.com

KREDS LIMFJORD

Formand:
Maj-Britt Sørensen Tlf. 30 33 94 53
E-mail: formand@kredslimfjord.dk

KREDS MIDTVEST

Formand:
Søren Dalgaard Tlf. 53 11 31 45
E-mail: sbd54@youmail.dk

KREDS NORDJYLLAND

Formand:
Jørn Poulsen Tlf. 98 15 32 42
Kontakt telefon: Tlf. 30 25 92 10
E-mail: jp@autismenord.dk

KREDS NORDSJÆLLAND

Formand:
Allan Jensen Tlf. 29 21 97 20
E-mail: allanjensen51@hotmail.com

KREDS ROSKILDE

Formand:
Uffe Mohrsen Tlf. 22 12 30 71
E-mail: gul-mohrsen@mail.dk

ØSTJYLLAND

Netværksgruppe for bedsteforældre til børn med autisme

Tirsdag den 27. oktober, kl. 17.00-19.00.

Vandresalen, Psykiatrisk Hospital i Risskov.

Her kan du udveksle erfaringer med andre bedsteforældre og tale om de glæder og sorger, der følger med, når ens barnebarn har autisme. Denne aften starter vi med et oplæg fra Louise, som er 33 år. Hun vil fortælle om sit liv med autisme.

Interesserede kan henvende sig til Dorthe Rasmussen på mail dorthehenriksen2@gmail.com.

Netværksgruppe i Aarhus for forældre til teenagebørn/unge med autisme

Har du lyst til at være med i en netværksgruppe for forældre til teenagebørn/unge med autisme, hører jeg gerne fra dig, da vi vil starte en ny gruppe op i Aarhus. Det er en stor hjælp at kunne tale med ligsindede, som kender til de udfordringer, man som forældre står med.

Interesserede kan henvende sig til Dorthe Rasmussen på mail dorthehenriksen2@gmail.com.

Autisme og spisevanskeligheder

Arrangeret af forældrenetværksgruppe i Randers.

Onsdag den 21. oktober 2015, kl. 19.00-21.00.

Helligåndshuset, Erik Menveds Pl. 1, 8900 Randers.

Kredsenes

AKTIVITETER

Tilmelding senest den 16. oktober 2015 på valnode@yahoo.dk

Der er 40 pladser.

Pris kr. 25,-. Betales ved indgangen.

Kender du det, at du står og laver mad, men lige meget, hvad du forsøger dig med, så vil dit barn ikke spise maden?

– medmindre det er en af de få retter, som I kender til hudløshed...

Temaaftenen om autisme og spisevanskeligheder vil hovedsageligt handle om ensformige spisevaner.

Du vil få viden om, hvad der kan ligge til grund for, at mange børn og voksne med autisme udvikler ensformige spisevaner. Du får endvidere idéer til, hvad du kan gøre for at udvide spisevanerne.

Vi vil også komme ind på emnerne overvægt og undervægt.

Udgangspunktet er Sundhedsstyrelsens anbefalinger, hvilket betyder, at der ikke er en gennemgang af alternative diæter.

Der vil blive tid til spørgsmål og diskussioner undervejs.

Berith Høstrup er uddannet professionsbachelor i ernæring og sundhed og har desuden erfaring med autismeområdet via 2,5 års ansættelse ved et bo- og afklaringsstilbud for unge mennesker med autisme.

Siden 1. maj 2014 har Berith arbejdet med ernæringsvejledning indenfor autismeområdet i eget firma Sundt Selskab.

GRØN AFTEN!!!

Tirsdag den 3. november 2015, kl. 19.00-21.30.

Psykiatrisk Auditorium, indgang 30, Skovagervej 2, 8240 Risskov.

Grøn aften er et arrangement, der henvender sig til forældre, som har fået diagnose på deres barn indenfor det seneste års tid.

- Introduktion til, hvad vores kreds kan tilbyde.
- Oplæg af Felix Munch om autistisk tænkning.
- Vi serverer kaffe/te og kage.

Tilmelding til info@autismeoj.dk senest dagen før. Grøn aften er gratis.

Grøn aften afholdes hvert halve år. Næste dato vil fremgå af www.autismeoj.dk

KØBENHAVN/ FREDERIKSBERG

Stress hos børn med autisme og deres forældre

Mandag den 9. november, kl. 19.00-21.00

i Valby Kulturhus.

Stress er en stor belastning for børn med autisme og deres forældre. Kom og hør Trine Uhrskov fortælle om stress, og hvad vi kan gøre for at mindske stressbelastningen.

Trine Uhrskov er uddannet psykolog og medejer af Sopra. Hun har arbejdet med autismeområdet i snart 25 år.

Alle er velkomne - tilmelding er ikke nødvendig.

Kredsene

AKTIVITETER

Autisme og kost

Onsdag den 9. december, kl. 19.00-21.00
i Kvarterhuset i Jemtelandsgade

Kost i et autistisk perspektiv er et kompliceret emne, for det handler ikke kun om, hvad kroppen har brug for, men også om sansning og meget andet. Kom og hør Anna Mindegaard fortælle om sine erfaringer som kostvejleder og som mor til en dreng med autisme.

Anna Mindegaard har en PB i human ernæring og sundhed, og hendes speciale handler om autisme og mad. Hun har flere års erfaring som kostvejleder - også for familier med autisme.

Alle er velkomne - tilmelding er ikke nødvendig.

MIDTVEST

Temaaften

**”Stresshåndtering for forældre”
- ekstra kursus.**

Tirsdag den 27. oktober 2015, kl. 17.30-21.30.
Instruktør: Privatpraktiserende aut. psykolog Kurt Lilleør, Holstebro.

Arrangementet foregår på Langvadbjerg, Ringkøbingvej 108 A, 7400 Herning i samarbejde med Autismecenter Vest.

Nærmere oplysninger se vores hjemmeside www.kredsmidtvast.dk og i de invitationer, der sendes ud pr. mail.

KREDS STORKØBENHAVN NORD

Formand:
Guri Spiegelhauer Tlf. 28 18 19 74
E-mail: guspi@xline.dk

KREDS STORSTRØM

Formand:
Sabine Hagens
E-mail: post@akzent.dk
AS-repr.:
Line Mackenhauer
E-mail: lima44@live.dk

KREDS SYDVESTJYLLAND

Kontaktperson:
John Olesen Tlf. 22 18 49 08
E-mail: birgitogjohnlesen@privat.dk

KREDS SØNDERJYLLAND

Formand:
Bettina Østergaard Tlf. 20 82 42 52
E-mail: kontaktlaks@gmail.com

KREDS TREKANTEN

Formand:
Dorte Schandorph Jensen Tlf. 29 67 00 67
E-mail: dortesjens@mail.dk

KREDS VESTEGNEN

Formand: Jan Nielsen Tlf. 40 10 67 91
E-mail: vestegnen@autismeforening.dk

KREDS VESTSJÆLLAND

Formand:
Helle Stærk Hansen
E-mail: helle@kejsers-hansen.dk

KREDS ØSTJYLLAND

Formand:
Marianne Banner Tlf. 50 43 83 61
E-mail: marianne_banner@yahoo.dk
AS-repr. voksne:
Jane Hellkvist Tlf. 30 20 38 94
AS-repr. børn:
Elsebeth Svane Tlf. 86 21 06 06

Da ikke alle vore arrangementer bliver annonceret i Landsforeningen Autismes blad, vil vi opfordre vore medlemmer til at tjekke vores hjemmeside med jævne mellemrum.

Husk at sende os en mailadresse, hvis du vil modtage post fra din kreds – eller hvis du skifter mailadresse. Skriv til info@kredsmidtvest.dk.

Vi omtaler så vidt muligt alle vore arrangementer her i bladet og udsender kun almindelig post til vores medlemmer, hvis man udtrykkeligt ønsker det.

For nærmere information ring til kontaktperson Jane Jensen, på tlf. 5311 3149.

VESTEGNEN

Netværksgruppe Albertslund

Onsdag den 28. oktober 2015, kl. 19.00-21.30.

Frivilligcenter Albertslund
Bygangen 25, 1. sal
2620 Albertslund

Netværksgruppe Albertslund har inviteret borgerrådgiveren Pernille Bischoff fra Albertslund og Glostrup Kommune, der vil fortælle om, hvordan hun kan hjælpe, hvis man oplever dårlig sagsbehandling. Man er velkommen til at tage sin sag med. Dog kan borgerrådgiveren ikke yde konkret sagsbehandling på mødet, men efterfølgende er man velkommen til at kontakte hende, hvis man har brug for råd og vejledning med en sag.

Kontaktperson: Anne B. Madsen, tlf. 24 25 06 54.

Kredsene

AKTIVITETER

Generalforsamling 2016

Onsdag den 3. februar 2016

Vi har meget mere info om tidspunkt, sted og oplægsholdere i næste nummer af Autismebladet!

Netværksgrupper

Savner du en netværksgruppe, og har du mod på at være kontaktperson for en netværksgruppe?

Så kontakt Lisa Hansen på Vestegnen@autismeforening.dk

Kreds Vestegnen er på Facebook

Hvor vi bl.a. skriver om kommende arrangementer. Du finder os ved at skrive følgende i din browser:

<https://www.facebook.com/Landsforeningen-Autisme-Kreds-Vestegnen-500268760065904/> eller
Landsforeningen Autisme Kreds Vestegnen

E-mail

Vi vil gerne sende nyhedsbreve ud pr. e-mail til vores medlemmer, men det er ikke alle, vi har e-mail-adresser på. Vi oplever også, at mange af vores e-mails kommer retur, fordi vi har fået en forkert e-mail-adresse. Hvis du gerne vil holdes orienteret om, hvad der sker i din kreds, og høre om vores spændende arrangementer, så lad os få din e-mailadresse. Vi lover, at du ikke bliver spammet til. Kontakt Nadja i sekretariatet med oplysning om navn, adresse og e-mail-adresse. Så sørger Nadja for, at vi får besked. Nadja@autismeforening.dk

LANDSFORENINGEN AUTISMES HOVEDBESTYRELSE

Formand:

Heidi Thamestrup Tlf. 26 20 16 58

Næstformænd:

Lars Grønlund Tlf. 30 53 34 52

Peter K. H. Nielsen Tlf. 20 74 66 08

Medlemmer:

Aage Sinkbæk Tlf. 29 72 66 20

Allan Jensen Tlf. 60 95 16 77

Bernd Weilbeck Tlf. 98 38 94 62

Else Worm Jørgensen Tlf. 29 88 87 98

Mads Behrendt Petersen Tlf. 25 14 66 80

Kim Hansen Tlf. 56 48 08 89

Kristina Kristensen Tlf. 40 53 71 37

Tine Heerup Tlf. 33 55 83 73

AUTISME- OG ASPERGER- FORENINGEN FOR VOKSNE

Formand:

Aage Sinkbæk Tlf. 70 25 30 67

Træffetid er torsdag og

fredag kl. 10.00-12.00

E-mail: asi@autismeforening.dk

Aspergerforeningens netværksgrupper

STORKØBENHAVN NORD

Temadag: Søkende uden diagnoser

Lørdag den 14. november 2015, kl. 9.30–15.30.

Herlev Medborgerhus, Herlevgårdsvej 18-20, 2730 Herlev.

Alle er velkomne.

Børn med en autismediagnose og søskende uden diagnose har meget forskellige krav til omverdenen, hinanden og især til forældrene.

Som forælder kan det være meget svært at leve op til børnenes meget forskellige – og tit modsatrettede – krav.

Søkende uden diagnose vil ofte opleve samværet med den søskende, der har en diagnose, som konfliktfyldt.

Temadagen vil fokusere på de problemer, der kan opstå, når man både har et eller flere børn med en autismediagnose og et eller flere børn uden en autismediagnose; hvorfor opstår konflikterne, hvad kan vi gøre for at forudse/afværge dem, og hvordan kan vi løse dem, hvis de er opstået.

Oplægsholder: psykolog Marianne Verdel

Der er forplejning under arrangementet.

Billetter koster kr. 125,- og købes på vores hjemmeside - www.autismeforening.dk.

Du finder os under Find din kreds, Kreds Storkøbenhavn Nord.

Kredsenes

AKTIVITETER

Mailadresser

Vi vil opfordre vores medlemmer til at gå ind på vores hjemmeside www.autismeforening.dk, Find din kreds, Kreds Storkøbenhavn Nord og under Nyhedsbrev tilmelde sig kredsens nyhedsbreve.

Vi udsender løbende informationer via nyhedsbreve med tilbud om relevante kurser o.a. og vil gerne nå så mange af vores medlemmer som muligt.

Medlemsundersøgelsen

Kredsen gennemførte i perioden 12.-31. august 2015 en medlemsundersøgelse. Lidt over 25 % har besvaret spørgeskemaet, hvilket er meget tilfredsstillende. Du kan læse mere om undersøgelsens resultater på vores hjemmeside.

Bestyrelsen takker alle for deltagelse i undersøgelsen.

Landsforeningen Autismes sekretariat

Blekinge Boulevard 2, 2630 Taastrup
Tlf. 70 25 30 65
nadja@autismeforening.dk
www.autismeforening.dk

Åbningstider

Sekretariatet har åbent 9.00-12.00 samt 13.00-15.00 alle hverdage.
Socialrådgiveren har åbent for telefonrådgivning:
Mandag, torsdag og fredag kl. 9.00-12.00 samt tirsdag kl. 16-19.
Onsdag lukket.

Landsformand Heidi Thamestrup

Tlf. 26 20 16 58
formand@autismeforening.dk
Arbejdsområder: ledelse, policy, redaktør, Det Centrale Handicapråd,
Autism Europe, børn og unge, DH's forretningsudvalg, Ankestyrelsens
Praksisudvalg, Projekt Opportunity, VISOs faglige bestyrelse

Sekretariatschef Lars Grønlund

Næstformand i Landsforeningen Autisme
Tlf. 30 53 34 52
l-g@autismeforening.dk
Arbejdsområder: IT, administration, Protektorat
og SIKON konferenceseekretariat

Økonomimedarbejder Lisbeth Haagen

Tlf. 31 71 05 81
bogholder@autismeforening.dk
Arbejdsområder: budget/regnskab,
økonomistyring,
personaleadministration

Kontorassistent Nadja Laurents Pedersen

Tlf. 70 25 30 65
nadja@autismeforening.dk
Arbejdsområder: assistance til kursus-sekretariatet
og bogholderiet, medlemshåndtering

Socialrådgiver Ulla Kjer

Tlf. 70 25 30 68
social@autismeforening.dk
Arbejdsområder: rådgivning, vejledning, artikler
og foredrag

Kursussektær Lone Street Nielsen

Tlf. 20 57 63 30
kursus@autismeforening.dk
Arbejdsområder: kursussekretær, SIKON's kurser og konference

Tag med Landsforeningen Autisme på

JULEFERIE

Landsforeningen Autisme holder hvert år, jul for familier hvor børn eller voksne har autisme. Familierne bliver indlogeret i møblerede lejligheder med 3 værelser + stue, køkken og bad.

Feriecenteret ligger ved Fjerritslev i et naturskønt område tæt på stranden. På feriecenteret er der indendørs svømmehal samt legepladser og stort motionsrum og mulighed for at leje cykler.

Landsforeningen Autisme tilbyder aktiviteter hver dag fra kl. 14.00. Aktiviteterne er målrettet netværk og hygge familierne i mellem f.eks. biograf, wii, kreativt værksted, LEGO konkurrence mv. Man vælger selv om man vil deltage i de aktiviteterne, der er et tilbud til hele familien.

Familieaktiviteter

Program for Juleaften: Vi spiser traditionel julemiddag i restauranten kl. 18.00, danser om juletræet, synger julesalmer og kan tilbyde alle børn en julegave eller et gavekort.

Dato: 23-27. December.

Ankomst ca. kl. 15.00 d. 23. december, hjemrejse ca. kl. 12. d. 27 december.

Vi har mulighed for at hente deltagere d. 23. december på Fjerritslev station, og bringe jer til Feriecenteret, samt retur d. 27. december.

Sted: Feriecenter Slettestrand ved Fjerritslev.

Prisen er inklusiv ophold i moderne ferielejlighed, julemiddag og fællesaktiviteter.

Pris per person:

v/3 personer 1600,-

v/4 personer 1256,25

v/5 personer 1050,-

Tilmeld dig juleferien på: www.SIKON.dk

SIKON
Landsforeningen Autismes kurser og konferencer

OBS!

Vi har fået fondsmidler til at invitere et antal familier der lever af kontanthjælp gratis med på juleferie.

